

## ΗΜΕΡΙΔΑ

### «Διδάσκοντας Ιστορία στον σύγχρονο κόσμο»

#### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΒΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

##### Η καθημερινή ζωή στον Πόλεμο, την Κατοχή και την Αντίσταση ( 1940-1944)

Άγγελος Παληκίδης, Επίκουρος καθηγητής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης  
Ιωάννα Δεκατρή, Αρχαιολόγος-Φιλολόγος, Υποψήφια Διδάκτωρ ΕΚΠΑ

Το εργαστήριο εστιάζει στις «αθέατες» όψεις της Ιστορίας της περιόδου 1940-1944, όπως είναι η καθημερινή ζωή των οικογενειών, η συμμετοχή των αδύναμων κοινωνικών ομάδων στην Αντίσταση, η παρουσία των ανθρώπων του πολιτισμού στην Κατοχή και οι τρόποι με τους οποίους επέλεξαν να αντιδράσουν, το δομημένο ανθρωπογενές περιβάλλον και οι χρήσεις. Το εργαστήριο αναπτύσσεται με τη λογική μιας κινηματογραφικής ταινίας ή μιας τηλεοπτικής σειράς σε τρία «επεισόδια», τα οποία απαρτίζονται από δύο ή τρεις επιμέρους θεματικές ενότητες το καθένα, που αντιστοιχούν σε φύλλα δραστηριοτήτων των ομάδων εργασίας. Πιο συγκεκριμένα: Αρχίζει με την έναρξη του Ελληνοϊταλικού Πολέμου (1ο Επεισόδιο) , συνεχίζεται με την περίοδο της Κατοχής (2ο Επεισόδιο) και κλείνει με την Αντίσταση (3ο Επεισόδιο).

Αξιοποιούνται: υλικό πρωτογενές και δευτερογενές, ψηφιοποιημένες συλλογές με ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Προτείνονται: δραστηριότητες με στόχους ιστορικού, πολιτισμικού, οπτικού και ψηφιακού γραμματισμού, σύμφωνα με τις σύγχρονες θεωρίες μάθησης.

##### Προσεγγίζοντας την Ιστορία μέσα από τη χρήση και επεξεργασία πηγών

Γιώργος Γεωργής, Καθηγητής Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου  
Χριστόφορος Κωνσταντινίδης, Εκπαιδευτικός,

Μέλος Ομάδας Αναλυτικών Ιστορίας

Βασική διάσταση στη διδασκαλία της Ιστορίας είναι η επεξεργασία πηγών, μέσα από την οποία επιχειρείται μια πολυπρισματική θεώρηση κατά τη διδακτική πράξη. Επιπλέον, η έλλειψη ενός επαρκούς σχολικού εγχειριδίου με αναφορά στην κυπριακή ιστορία, ειδικότερα για την περίοδο της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, καθιστά ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη της χρήσης πηγών. Προς την κατεύθυνση αυτή, το εργαστήριο έχει συνεπώς σκοπό να εξοικειώσει τους εκπαιδευτικούς με τη διδασκαλία λιγότερο γνωστών πτυχών που αφορούν τη διασύνδεση ελληνικής και κυπριακής Ιστορίας, όπως προβλέπεται φυσικά μέσα από τους δείκτες και το Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα. Αυτό προτείνεται άλλωστε και με βάση τις νέες διδακτικές προσεγγίσεις που αναδεικνύουν την Τοπική Ιστορία συνδέοντάς την με το ευρύτερο πλαίσιο. Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στο εργαστήριο θα έχουν λοιπόν την ευκαιρία να εμπλακούν ενεργά στη διδασκαλία μιας ενότητας στο επίπεδο της Στ' τάξης μέσα από την οποία θα συζητηθούν τρόποι παράλληλης αξιοποίησης πηγών τόσο στην ελληνική όσο και στην κυπριακή ιστορία.

## Οι πολλαπλές όψεις μιας ιστορικής τραγωδίας :μικρασιατικός πόλεμος,

### Ξεριζωμός, νέα πατρίδα

Ζέτα Παπανδρέου, Διδάκτωρ Διδακτικής της Ιστορίας-Εκπαιδευτικός

Στο εργαστήριο θα γίνει διασύνδεση του θέματος με τη διδακτέα ύλη και τα περιεχόμενα των σχολικών εγχειριδίων του Δημοτικού Σχολείου. Θα χρησιμοποιηθούν πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, γραπτές και οπτικοακουστικές (ντοκιμαντέρ – τραγούδια) που έχουν συγκεντρωθεί από το διαδίκτυο και από βιβλία (σχολικά εγχειρίδια, βιβλία Ιστορίας, λευκώματα, λογοτεχνικά κείμενα, μαρτυρίες).

Μέθοδος: Βιωματική – ενσυναισθητική – ομαδοσυνεργατική – ανακαλυπτική – διερευνητική.

## Σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδασκαλία της Ιστορίας

Ηλέκτρα Κρόκου, Εκπαιδευτικός,

Μέλος Ομάδας Αναλυτικών Ιστορίας

Γενικός σκοπός του μαθήματος της Ιστορίας είναι η καλλιέργεια ιστορικής σκέψης και ιστορικής συνείδησης, με στόχο τη διάπλαση κριτικά σκεπτόμενων και ενεργών δημοκρατικών πολιτών. Το εργαστήριο έχει σκοπό την εξοικείωση των εκπαιδευτικών με τις κύριες έννοιες και τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στο Δημοτικό Σχολείο (π.χ διδακτικό μοντέλο, έννοιες δευτέρου επιπέδου). Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στο εργαστήριο θα συζητήσουν θέματα διδασκαλίας της Ιστορίας καθώς και τρόπους με τους οποίους η θεωρία μπορεί να μετουσιωθεί σε διδακτική πράξη, συμμετέχοντας ενεργά σε βιωματικές δραστηριότητες ιστορικής διερεύνησης.

## Αντιμετωπίζοντας την 'ψευδαίσθηση της οριστικότητας': το μάθημα της Ιστορίας στο Δημοτικό Σχολείο ως διαδικασία διερεύνησης ερωτημάτων για το παρελθόν αλλά και το παρόν και το μέλλον

Λούκας Περικλέους, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολιάζοντας την εκπαίδευση στην εποχή του ο Βρετανός φιλόσοφος της Ιστορίας Robing George Collingwood αναφέρει: 'Υπάρχει μια ιδιαίτερη ψευδαίσθηση η οποία χαρακτηρίζει το σύνολο της γνώσης που αποκτάται μέσω της εκπαίδευσης. Η ψευδαίσθηση της οριστικότητας. Όταν ένα άτομο βρίσκεται εντός μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας, σε οποιοδήποτε γνωστικό αντικείμενο, πρέπει να πιστεύει ότι σε όλα τα θέματα υπάρχει ομοφωνία γιατί τα σχολικά εγχειρίδια και οι δάσκαλοι/ες του τα αντιμετωπίζουν ως τέτοια. Όταν εξέλθει από την εκπαίδευση και αρχίσει να μελετά το αντικείμενο από μόνο του, το άτομο αντιλαμβάνεται ότι σε τίποτα δεν υπάρχει ομοφωνία... [Αντίθετα] εάν εξέλθει της εκπαίδευσης χωρίς στη συνέχεια να επιδιώξει να μελετήσει το αντικείμενο, δεν θα απαλλαγεί ποτέ από αυτή τη δογματική στάση [απέναντι στη γνώση]'.

Ξεκινώντας με την πιο πάνω διαπίστωση του R. G. Collingwood, το εργαστήριο στοχεύει μέσα από βιωματικές δραστηριότητες να δώσει την ευκαιρία στους/στις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες:

α) να συζητήσουν την ερμηνευτική φύση της ιστορικής γνώσης η οποία προκύπτει από το γεγονός ότι αυτή δεν αποτελεί πιστό αντίγραφο του παρελθόντος αλλά αναπαράστασή του,

β) να αναστοχαστούν για το πώς το Αναλυτικό Πρόγραμμα Ιστορίας στη Δημοτική Εκπαίδευση, στη σημερινή μορφή του, μπορεί να στηρίξει τη διαδικασία ανάπτυξης ιστορικού γραμματισμού ως την παράλληλη ανάπτυξη γνώσης περιεχομένου και επιστημολογικής κατανόησης στην Ιστορία,

γ) να συμμετέχουν ενεργά και να αξιολογήσουν δραστηριότητές ιστορικής διερεύνησης μέσα από τις οποίες επιδιώκεται η ανάπτυξη ιστορικού γραμματισμού στο Δημοτικό Σχολείο.

#### ΨΗ.ΘΗ.ΡΥ ΠΟΛΗΣ

(Ψηφιακοί Θησαυροί & Ρυθμοί της Πόλης)

Η πόλη κάτω από την Πόλη

Κλειώ Φλουρέντζου, Εκπαιδευτικός, Σύμβουλος Μουσειακής Αγωγής

Χριστιάνα Παπαδοπούλου, Εκπαιδευτικός, Σύμβουλος Μουσειακής Αγωγής

Το εργαστήριο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, μουσειοπαιδαγωγούς, αλλά και εμπυχωτές εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Το συγκεκριμένο βιωματικό εργαστήριο επικεντρώνεται στην αξιοποίηση της πόλης ως μουσείο κι έπειτα στη νεκρόπολη των Αγ. Ομολογητών (Λευκωσία), ως ένα μέρος της αρχαίας πόλης κάτω από την πόλη. Πρόκειται για μια διαδραστική και δημιουργική εξερεύνηση, μέσω τεχνικών αφήγησης και ψηφιακών εφαρμογών, των οποίων ο συνδυασμός αποτελεί μια πρόταση για περαιτέρω εφαρμογές σε χώρους πολιτισμικού και ιστορικού ενδιαφέροντος.